

II.

O însemnată parte a activității sale a consacrat-o Ioan Bogdan editării, traducerii și studiului istoric, diplomatic, paleografic și lingvistic al documentelor slavo-române¹. Edițiile fundamentale de documente, care constituie o piatră de hotar în istoriografia românească prin bogăția materialului inedit pus în circulație, prin exactitatea reproducerii, au fost primite cu unanimă satisfacție în țară și peste hotare și constituie instrumente de studiu pentru orice cercetător de astăzi. Pentru lingviști ele sînt prețioase atît prin reproducerea textelor documentelor în original, cît și prin studiile, comentariile și glosarele ce le însoțesc. În fond, Ioan Bogdan a cuprins prin edițiile de documente o bună parte din istoria Moldovei, Țării Românești și Transilvaniei.

Astfel, din diplomatica Țării Românești Ioan Bogdan a publicat mai întîi un volum de *Documente și regeste...* (București, 1902, 12 + LXXXVI 348 p.), urmate, după trei ani, de o nouă ediție, structural modificată, din care a apărut doar vol. I: *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI*. Vol. I. 1413—1508 (București, 1905, CVIII + 400 p.), însoțit de un excelent *Album paleografic cuprinzînd douăzeci și șase de fascimile de documente românești din sec. XV* (București, 1905, 16 p. + 21 pl.). La acestea se adaugă două articole cuprinzînd editări de documente².

Pentru Moldova avem șase articole cuprinzînd o serie de documente însoțite de comentarii istorice și filologice³, cărora le urmează impunătoarea ediție *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. I—II (București, 1913, XLVI + 518 p.; XXII + 611 p.), prilejuită de comemorarea a 400 de ani de la moartea marelui domn (1904), și elegantul *Album paleografic moldovenesc. Documente din secolele al XIV-lea, al XV-lea și al XVI-lea*, apărut postum, sub îngrijirea lui N. Iorga (București — Paris, 1926, 28 p. + 105 pl.).

În sfîrșit, prezintă interes nu numai pentru istorie, ci și pentru filologia slavă cele două articole în care Ioan Bogdan publică, însoțite de comentarii, un document sîrbesc și unul bulgăresc⁴, precum și bogata colecție de *Documente privitoare la istoria românilor culese din arhive și biblioteci polone*, coor-

¹ Vezi P. P. Panaitescu, *Ioan Bogdan și studiile de istorie slavă la români*, p. 10—12; D. P. Bogdan, *Din paleografia slavo-română*, în *Documente privind istoria României. Introducere*, vol. I, Ed. Academiei, 1956, p. 92—95; I d e m, *Diplomatica slavo-română*, ibidem, vol. II, Ed. Academiei, 1956, p. 12—14; I d e m, *Ioan Bogdan. Activitatea științifică și didactică*, p. 204—206.

² *Un hrisov al lui Mircea cel Bătrîn din 10 iunie 1415*, extras din A.A.R. Seria II, Tom. XXVI. Mem. Secț. Ist., București, 1903, p. 109—115; *Patru documente de la Mihai Viteazul ca domn al Țării Românești, al Ardealului și al Moldovei*, în: *Prinos lui D. A. Sturdza, la împlinirea celor șaptezeci de ani*, București, 1903, p. 149—170.

³ *Cinci documente istorice slavo-române din Arhiva Curții imperiale de la Viena*, extras din A.A.R., Seria II. Tom. XI. Mem. Secț. Ist., București, 1889, p. 29—63 + 4 pl. (un document este din Țara Românească); *Un document de la Alexandru cel Bun din 1403*, CL, XXXV, 1901, p. 355—365; *Documente moldovenesti din sec. XV și XVI în arhivul Brașovului*, București, 1905, IX + 64 p. (extras din CL, XXXIX, 1905, p. 752—774, 828—868, cu unele modificări și rectificări); *Cîteva observațiuni asupra îndatoririlor militare ale cnejilor și boierilor moldoveni în secolul XIV și XV*, extras din A.A.R. Seria II. Tom. XXIX. Mem. Secț. Ist., București, 1907, p. 613—628; *Contribuții la istoria Moldovei între anii 1448—1458*, ibidem, p. 629—643; *Documentul Rîzenilor din 1484 și organizarea armatei moldovene în sec. XV*, ibidem, Tom. XXX, București, 1908, p. 369—441.

⁴ *Un hrisovul al regelui sîrbesc Ștefan Milutin*, CL, XXIV, 1890, p. 488—495; *Eine bulgarische Urkunde des Caren Joan Sracimir*, «Archiv für slavische Philologie», XVII, 1895, p. 544—547.